

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

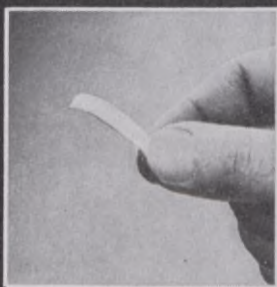
This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

DIABETES

De Sockersjukas Tidskrift • Nummer 1 1962 • Pris 1:25

Riv

Fukta

Jämför
60 sekunder

Tes-Tape®

urinsockertest

Tes-Tape är ett reagenspapper, som i en skala från ljusgult över grönt till mörkblått anger glykoshalten i urin. Färgreaktionen bygger på ett enzymssystem, som reagerar specifikt för glykos.

Tes-Taperullen ligger i en liten lätthanterlig kassett av plast med bruksanvisning på kassetts baksida. Rullen är ca 4 m lång och några cm räcker för ett prov. Låt denna enkla, säkra och prisbilliga kontrollmetod bli Er rutinmetod.

Tes-Tape finns på apotek och i vissa sjukvårdsaffärer.

En utförlig broschyr om Tes-Tape kan rekvideras från Lilly-Information, c/o Vitrum, tel. 010 / 54 10 40.

Tes-Tape (urinsockertest, Lilly)

Generaldistributör
APOTEKSVARUCENTRALEN VITRUM AB
STOCKHOLM 12

228010

Eli Lilly and Company • Indianapolis 6, Indiana, U.S.A.

Ansvarig utgivare:
Nancy Eriksson

Redaktör:
Åke Roos

Redaktion och expedition:
Majorsgatan 10
Stockholm Ö
Telefon 61 39 49
Postgiro 50 07 75

Annonsavdelning:
Manhemsvägen 7
Sollentuna
Telefon 35 42 18, Stockholm

Redaktionskommitté:
Gunnar Engleson
Nancy Eriksson
Gunnel Rathsmann

Medicinska medarbetare:
Docent, med. dr Gunnar Engleson
Allhelgona Kyrkogatan 10, Lund
Överläkare, med. dr Alb. Grönberg
Brättevägen 4, Vänersborg

Prenumerationspris:
7: — kr. pr år
Utkommer i månaderna
februari, april, juni, augusti,
oktober och december

Tryck:
Lindgrens Tryckeri, Katrineholm

Svenska Diabetesförbundet:
Majorsgatan 10
Telefon 61 39 49
Stockholm Ö
Kontrollgirokonto 90 09 01

Ordförande:
Riksdagsledamoten
Fru Nancy Eriksson
Roslagsgatan 11, Stockholm Va
Telefon 32 02 32

Kassaförvaltare:
Byrådir. Alexis Åsbrink
Nyodlingsvägen 16, Bromma
Telefon 26 40 24, Stockholm

Två bilagor medföljer
en del av upplagan

DIABETES

Organ för Svenska Diabetesförbundet
Nummer 1, febr. 1962, årgång 12

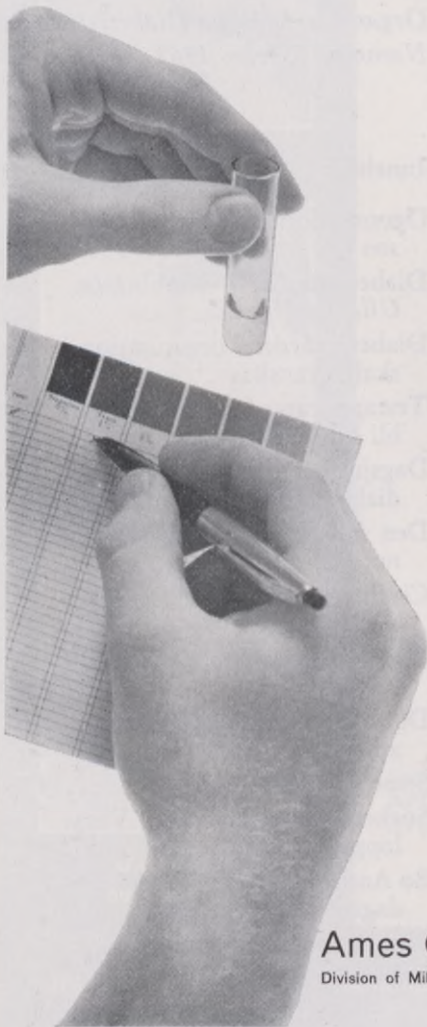
Innehåll:

Ögonskadorna, Nancy Eriksson	3
Diabetesstudier i Washington, Ulla Sahlén	4
Diabetesvårdens organisation skall granskas	7
Testapparater för urinprov bör bli kostnadsfria	8
Dagsjukhus i Stockholm för diabetiker	9
Den medicinska tekniken just nu, Martin Raberg	10
Civilministern svarar fru Nancy Eriksson	15
Föreläsningsserie om diabetes i Stockholm	15
De sockersjuka är fullvärdig arbetskraft	16
Stipendieanslag	17
Sockersjuka pojkar åker Vasaloppet	18
Bo Andersson hyllad på 50-årsdagen	20
Nya preparat kostnadsfria ...	21
Från våra föreningar	23

HJÄLPER NI ER LÄKARE?

Dålig kontroll av sockersjuka anses nu allmänt kunna leda till allvarliga komplikationer.

En av de svårigheter Er läkare har med kontrollen av Er sockersjuka är att han inte vet vad som händer med Er mellan konsultationerna. Det bästa Ni kan göra för att hjälpa Er läkare är att varje dag vid samma tid eller enligt läkarens instruktioner kontrollera sockermängden i urinen samt att **skriva ned resultatet!**

 OBS

Skriv ned resultatet — det är mycket viktigt att göra denna anteckning varje gång Ni testar!

Översikten över dessa regelbundna tester är den bästa bild Er läkare kan få av Ert hälsotillstånd mellan läkarbesöken. Men dessa sockerkontroller måste vara tillförlitliga för att verkligen vara effektiva!

CLINITEST är därför den rätta metoden, ty Ni **kan** lita på CLINITEST-resultaten och de **är** lätta att avläsa. CLINITEST ger **alltid** utslag.

Följ noggrant instruktionerna som medföljer varje förpackning. Testa med CLINITEST varje dag vid samma tidpunkt eller efter läkarens instruktioner samt anteckna resultatet. På så sätt hjälper Ni Er läkare att hjälpa Er.

Om Ni någon dag känner Er ur form eller om sockermängden plötsligt ökar är det en värdefull säkerhetsåtgärd att också kontrollera »syran« i urinen samtidigt som Ni gör sockerkontroll.

Till detta skall Ni använda ACETEST som är lika enkel som CLINITEST.

Om ACETEST-resultatet är »starkt positivt« bör Ni genast underrätta Er läkare!

ACETEST och CLINITEST finns att köpa på apotek — skaffa dem idag!

Ames Company

Division of Miles Laboratories Ltd

Agent för Sverige:

Aktiebolaget **MEDA** Göteborg

Stora Badhusgatan 20.
Göteborg C. Tel. 17 68 40

Ögonskadorna

Ögonskadorna är något relativt nytt som en följd av diabetes. Man vet, att det sammanhänger med kärlförändringar liksom sjukdomar i njurar och cirkulationsrubbingar i ben och fötter hos diabetiker, men den djupare orsaken är okänd. Försämrad syn tycks vara ett pris för det genom insulinbehandlingen förlängda livet. Med ett större antal gamla människor måste ögonskadorna öka, men även yngre personer drabbas ibland av ögonkomplikationer. Av totala antalet diabetiker är det ytterst få, som får allvarliga skador, men bland de blinda utgör diabetikerna en markant del. Hur många som fått synskador genom diabetes, vet ingen. Alla blinda över 16 år är registrerade, därför att de får blindpension och blindtillägg. Bland dessa ingår också ett antal icke helt blinda men dock så synskadade, att de får blindpension, då de är blinda i social mening. Orsaken till synskadan är dock okänd i pensionsregistret. De relativt få, som mist synen före 16 år, erhåller icke pension, men torde vara kända vid skolorna.

Att få belyst hur många som har endast nedsatt syn är av minst lika stort intresse. Synskadorna

kommer och går, ofta utan att orsaken kan förstås. Ibland tycker patienten, att förbättringen skedde i samband med ombyte av insulin-sort eller efter insprutningar av stora mängder vitaminer. Ibland förefaller det patienten, som om massage på ögonen lindrat, och ett tag hoppades många, att en operation skulle kunna rädda från besvären. Förbundets läkarråd har bestyrkt, vad diabetes- och ögonläkare brukar säga, nämligen att det icke i den vetenskapliga litteraturen finns redovisat ett bestämt samband mellan ögonskador och en viss behandling. I dag råder bland läkarna den uppfattningen, att hög fetthalt i blodet är till skada för blodkärlen. Både läkarrådet och medicinalstyrelsen har rekommenderat majsolja och annat vegetariskt fett i kosten i stället för djurfett. Men hur mycket detta verkligen betyder för att motverka ögonskador och stärka konditionen hos sockersjuka personer, vet ingen.

Det är mänskligt, att patienten klamrar sig fast vid varje antydan om möjligheter att dämpa ögonbottenförändringarna. Uppenbarligen är dock problemet ögonskador mer komplicerat än att det

Forts. på sid. 21

Av Ulla Sahlén

Ekonomiföreståndarinnan Ulla Sahlén presenterar här den tredje och sista artikeln om sin studieresa till USA.

Ulla Sahlén

Diabetesstudier i Washington

Sent omsider kommer här en tredje och sista artikel från min studieresa till USA hösten 1960.

Sista staden jag besökte på min resa var Washington D.C. där jag i tre dagar studerade arbetet vid en avdelning av U. S. Department of Health, Education and Welfare. Denna avdelning var helt ägnad hälsoproblem vid kroniska sjukdomar, till vilka ju diabetes hör.

Som alltid är fallet i USA sköttes denna avdelning av en oerhörd organisation med många medlemmar. Till programmet för diabetes hade man exempelvis anställt

inte mindre än 2—3 läkare, en public-relation-man, en sjuksköterska och en dietist-näringsexpert. Under sig hade dessa sedan i stater och kommuner i hela landet Health Centers, som sköttes av kvalificerad personal, som i praktik omsatte de program som utformades i Washington. Man ansåg att arbetet skulle utföras enligt följande punkter:

1. Försöka finna alla oupptäckta fall av diabetes och se till att de kom under vård.
2. Försöka förekomma och av-

hjälpa övervikt hos befolkningen.

3. Hjälpa diabetiker att ha sin sjukdom under kontroll med t. ex. regelbundna läkarbesök.
4. Hjälpa till att skapa förståelse för diabetikern hos anhöriga, olika yrkesgrupper och andra berörda.
5. Medverka till anordnande av kurser för diabetiker (och deras anhöriga) i t. ex. sprutteknik, kosthåll, allmän hälsokontroll, fotvård, sociala och ekonomiska problem, rehabiliteringsprogram.

En stor summa pengar nedlades varje år på undervisningsmaterial i form av skrifter, broschyrer, särtryck av läsvärda artiklar, planscher, filmer osv., som utarbetades av PR-mannen och vidarebefordrades runt hela USA. Kilo-vis med sådana alster skickades till mig per båt direkt från Washington, så att jag slapp tynga mitt bagage därmed.

Variationsrik kost

Vad gäller kosten för diabetiker ansåg man, att den, förutom att den var anpassad efter patientens fysiska och fysiologiska förhållanden, också borde vara variationsrik, lättförståelig, sammansatt av kända och tillgängliga födoämnen; den skulle i möjligaste mån vara baserad på patientens egna önskemål och slutligen passa hans ekonomi och levnadssätt i övrigt.

Två patienter är ej lika och kan ej ges samma diet. Tryckta, färdiga dietformulär kan aldrig ersätta en personlig, individuell ut-

formning av varje patients kosthåll.

Genom undervisning och upplysning i kostfrågor kan man lätta bekymren för den kategori av patienter, som tar sin diet alltför allvarligt och lever närmast på svältgränsen med ty åtföljande risk för näringsbrist, samt inpränta vikten av en väl avvägd näringstillförsel och vådan av oförsiktighet för dem som alltför lätt nonchalerar vad de äter. Som vid så många andra tillfällen är även här »lagom bäst».

En av läkarna, dr McDonald, berättade att han tillsammans med en industri höll på att utforma en undervisningsmaskin, en s. k. auto tutor (tutor=lärare), där diabetikerna alltså själva skulle kunna trycka på knappar och få frågor besvarade, utan att behöva bevista lektioner. Kanske en god idé i dessa »Gör-det-självtider»!

Under mitt besök i Washington tillbringade jag också en dag vid National Institutes of Health (NIH) i Bethesda, en förort till huvudstaden. Detta märkliga sjukhus har 500 patienter, 215 läkare, 17 tandläkare, 200 sjuksköterskor och 30 dietitians! Men så är det ej heller vilket sjukhus som helst, utan snarare en hel forskningsstad, där läkare och patienter tillsammans hjälper till att lösa gåtorna kring några av våra mest utbredda sjukdomar såsom cancer, hjärt- och kärlsjukdomar, reumatism, mentalrubbingar, ämnesomsättnings-sjukdomar etc.

Gratis sjukhusvistelse

NIH är en verksamhetsgren under US Department of Health, Edu-

cation and Welfare. Patienterna på NIH kommer från alla delar av Amerika, men de kan ej själva begära att få komma dit eller söka någon specialist där. Det är patientens läkare i hemorten, som i första hand tar kontakt med NIH och avlägger en fullständig rapport om patientens tillstånd. Denna rapport granskas sedan av ett forskningsteam vid NIH och passar patienten in i mönstret för det program, som just då sysselsätter forskarna, blir han intagen. Själva sjukhusvistelsen och behandlingen kostar inte ett öre för patienten, däremot får han själv betala resekostnaderna till och från sjukhuset.

Patienterna måste naturligtvis vara helt införstådda med att behandlingen och undersökningarna många gånger kan medföra vissa umbäranden. De måste finna sig i att deras fall skärskådas ur alla synvinklar, de måste kanske dag ut och dag in äta en speciell diet, som kanske inte särskilt tilltalar dem, eller de måste på annat sätt medverka för att bästa undersökningsresultat skall nås. Som kompensation för utståndna svårigheter har patienterna vetskapen, att de genom att ställa sig till förfogande bidrar till läkarvetenskapens utveckling och framgångar.

Det är väl sörgt för patienternas komfort under sjukhusvistelsen. 12 av våningarna i sjukhuskomplexet består av vårdavdelningar. Alla sjukrum ligger åt söder, laboratorier och behandlingsrum åt norr. Varje rum är luftkonditionerat, har endast 2 bäddar, eget badrum och annan komfort. Sällskapsrum för konvalescenter och uppegående

patienter samt ett solarium finns i varje våning, dessutom en solaltan på taket.

Vidare finns bibliotek, en teatersalong så stor att den även kan hysa sängliggande patienter, en gymnastiksal samt ett kapell för gudstjänster. Där predikar präster från olika trossamfund, katolska, protestantiska, judiska, så att alla patienter har tillfälle att höra en predikan som talar till deras egen tro.

Välorganiserat kök

Köks- och dietavdelningarna var, liksom allt annat inom detta märkliga sjukhus, synnerligen välorganiserade, även ur personalsynpunkt, då ju, som jag förut nämnt, 30 dietister svarade för arbetet inom dessa avdelningar. Där fanns bl. a. fyra »ämnesomsättningskök» (metabolic kitchens), där arbetet var oerhört krävande och fick försiggå under sträng kontroll. Det var nämligen från dessa kök, som de patienter serverades, som under en vecka eller kanske mer, skulle äta i det stora hela exakt samma mat dag ut och dag in. Men inte nog med det, även vid tillagningen i köket av denne patients mat togs köttet från samma köttstycke, grönsakerna måste komma från exakt samma inläggning vid industrin och maten tillagas på exakt samma sätt varje dag. Man kan förstå att här behövdes en stor stab av kunniga anställda!

Jag vill här som en parentes gärna berätta, att ekonomiföreståndarinnorna vid Karolinska sjukhuset har löst dessa problem på ett synnerligen rationellt sätt. Om en-

dokrinologiska avdelningen vid KS har en patient, som någon tid skall stå på en exakt dagsdos av ett eller flera näringsämnen, t. ex. kalk eller fosfor, tillagas hela matsedeln på en gång, lägges portionsvis i aluminiumformar och djupfrysas. Endokrinologen har sedan en frysbox för förvaring av dessa portioner och sköterskan eller den för maten ansvariga kan då för varje dag värma de portioner, som går åt.

Det är med stor glädje jag ser tillbaka på min studieresa till USA, den var synnerligen lärorik och impulsgivande och jag är Svenska Diabetesförbundets forskningsfond stor tack skyldig, som genom resebidrag möjliggjort den.

Diabetesvårdens organisation skall granskas

Diabetesvårdens framtida organisation i såväl öppen som slutet vård ses f. n. över och en särskild föredragande kommer att anställas vid medicinalstyrelsen från 1 mars 1962 med uppgift att biträda vid denna översyn. Detta meddelar styrelsen till inrikesministern med anledning av från Svenska Diabetesförbundet framförda förslag rörande sockersjuka.

Styrelsen berör frågan om endokrinologien som specialitet i den framtida sjukhusplaneringen och erinrar om att regionvårdsutredningen inte ansåg sig böra förorda att denna verksamhetsgren bryts ut ur invärtesmedicinen vid regionsjukhusen. Statsrådet anslöt sig helt till denna uppfattning och riksdagen beslöt i enlighet därmed. Vidare erinrar styrelsen om att statens medicinska forskningsråd beslutat tillsätta en underkommitté för översyn av forskningen på diabetesområdet och avge förslag till vidare projekt.

Synskador som komplikation till diabetes är ett allvarligt problem, vilket f. n. behandlas av 1960 års blindvårdsutredning. Den kliniska diabetesforskningen är livligt sysselsatt med att finna vägar för att hindra denna komplikation. Vissa behandlingsresultat av manifesta skador har kunnat registreras, tillägger medicinalstyrelsen.

Diabetiker!

— gör som sockersjuka över hela världen, använd HELINOS injektionspistol för smärtfri injektion!

- det cylindriska ansättningsstödet spänner huden kring injektionsstället och nålen slås blixtnabbt in till rätt djup — även när det gäller den mest förhårdnade hud.
- kanylen är synnerligen hållfast och kan aldrig lossna av sig själv.
- steriliserbar utan isärtagning.
- vid förlitning behöver endast glascylindern utbytas.
- tätslutande metallbehållare underlättar den hygieniska förvaringen
- enklare att sköta än en vanlig spruta och ger garanterat smärtfri injektion

Godkänd av Sv. Diabetesförbundet

Säljes genom apotek, sjukvårdsaffärer, Sockersjukas Föreningar eller direkt från

HELINOS AB

Kirurgiska Instrumentfabriken,
SKÄRHAMN.
Tel. Varekil 702 24

Testapparater för urinprov bör bli kostnadsfria

Svenska Diabetesförbundet, som enligt sina stadgar har till uppgift att främja de sockersjukas medicinska och sociala intressen samt att stödja diabetesforskning, får härmed göra nedan nämnda hemställan.

Enligt nuvarande bestämmelser erhåller sockersjuka personer icke kostnadsfritt de testapparater och reagetter, som är nödvändiga för att de skall ha möjlighet att själva kontrollera sockerhalten och eventuella närvaron av syror i urinen.

Allt flera läkare anser det numera lämpligt och önskvärt, att den sockersjuka patienten själv undersöker urinen med avseende på socker och syror. Även i utlandet och särskilt i de anglosachiska länderna ingår denna provtagning hemma i den normala diabetesbehandlingen. Man anser där en sådan kontroll vara av stor betydelse, och patienten får vid besök hos läkaren lämna noggrann rapport över hur hemmaproven utfallit. Läkaren kan med ledning av dessa prov bättre bedöma sjukdomen och patienten får själv den sjukdomsinsikt, som är nödvändig för att få sjukdomen under kontroll. Den person som har sin sjukdom

Svenska Diabetesförbundet har till Kungl. Maj:t ingivit vidstående hemställan om att testapparater och reagetter för urinprov måtte jämföras med de kostnadsfria läkemedlen.

under kontroll är fullt arbetsför och klarar utbildning, arbete och familj. Vidare medför dessa hemmaprov, att arbete sparas in för läkare och laboratorier vid våra sjukvårdsinrättningar, vilket möjliggör att annat kanske mera kvalificerat arbete kan komma till utförande. Sjukdomens variabilitet gör det nödvändigt, att patienten har kännedom om socker- och syrahalten i urinen, då insulintillförsel, kost och allmän livsföring bör anpassas till de värden, som framkommer vid provtagningen. Det må också här framhållas, att om patienten själv kan kontrollera urinen hemma, ökas också hans möjlighet i mycket hög grad att undvika sådana rubbningar i ämnesomsättningen och sockerbalansen, som ofta kan medföra behov av läkarbesök och intagning på sjukvårdsinrättning.

Förbundet vill slutligen framhålla, att då insulin, blodsockersänkande tabletter och tvättsprit numera finnes uppförda på listan över kostnadsfria läkemedel för sockersjuka, finner förbundet det logiskt att även ifrågakvarande testmaterial uppföres på samma lista.

Kostnaderna för berörda prov-

Dagsjukhus i Stockholm för diabetiker

Ytterligare en av Södersjukhusets i Stockholm stängda avdelningar ska göras om till dagsjukhus, nu för sockersjuka — patienterna får vård på kontorstid, kl. 9—17, tillbringar fritiden i hemmet. Samtidigt utökas poliklinikkapaciteten för sockersjuka vid sjukhuset.

tagningar torde i genomsnitt belöpa sig till ca 5 kronor per månad, men varierar givetvis beroende på sjukdomens art och svårighetsgrad.

Svenska Diabetesförbundets läkarråd har vid sammanträde den 11 november 1961 diskuterat berörda fråga och därvid i alla delar tillstyrkt densamma.

Under hänvisning till vad ovan framförts får sålunda Svenska Diabetesförbundet hemställa, att Kungl. Maj:t med stöd av 2 § förordningen den 4 juni 1954 måtte fastställa att testapparater och reagentier för bestämmande av sockerhalt och eventuell förekomst av syror i urinen uppföres i förteckningen över kostnadsfria läkemedel.

Stockholm den 1 december 1961

Underdånigst

Svenska Diabetesförbundet

I sjukhuskrisdebatten har dagsjukhusidén förts fram som en av möjligheterna att nedbringa personalbehovet.

Personalen behöver inte ha bekymmer med sängbäddning och vården morgnar och kvällar.

Dessutom blir vården effektivare för de kategorier sjuka som kan ges enbart dagvård. De slipper bundenheten dygnet om till sjukhuset, får större delen av dygnet vistas i sin rätta sociala miljö, hemmet.

Patienterna blir mer aktivt engagerade i vården.

Och kostnaderna blir betydligt lägre än för dygnet-runt-vård; främst är det personalbehovet som går ner.

På dagsjukhuset får patienten lära sig hur han själv ska ge insulininjektioner, hur sprutor och spetsår ska skötas etc. För att insulinställningen ska bli så riktig som möjligt tas prov på urin- och blodsocker åtminstone tre gånger dagligen. Undervisning kan också ges i kostfrågor.

Patienterna kommer till avdelningen på morgonen, äter frukost, lunch och middag på sjukhuset och lämnar sjukhuset på kvällen.

I Stockholms stadsfullmäktige har hr Hans Gedin (s) motionerat om förbättrade behandlings- och vårdmöjligheter för sockersjuka. Bl. a. vill han att sockersjukesprov tas i samband med skärmbildsundersökningarna. Det är möjligt att utökade resurser för att spåra sockersjuka kan ordnas i Stockholm — sjukvårdsförvaltningen arbetar med frågan och redovisar resultatet i vår.

Av Martin Raberg

Den medicinska tekniken just nu

Redaktör Martin Raberg har skrivit en serie artiklar om den moderna medicinska tekniken, av vilka den första presenteras i detta nummer. Den handlar om preventiv medicin, alltså om sådant som hygienisk teknik, födoämneskontroll och bultersforskning. De tre följande artiklarna kommer att behandla diagnostiska metoder, terapi och nya tekniska hjälpmedel för invalider.

Att en mängd nya grenar vuxit fram på naturvetenskapernas och den tekniska forskningens träd är ett faktum, som vi alla kunnat observera. Även den mest summariska redogörelse för dessa skulle lätt fylla en hel bok.

Vad vi här speciellt skall intressera oss för är den s. k. *medicinska tekniken*. Denna kan enklast definieras som tillämpningen av teknikens många framsteg inom medicinens områden. Det vill säga bl. a. instrumentering för den medicinska forskningen samt deras nyttiggörande för att förebygga, fastställa och bota sjukdomar. Den syftar således till omedelbart praktiskt användbara resultat och bör därför skiljas från den *medicinska fysiken*, vilken sysslar med grundforskning av mera teoretisk art. Bägge grenarna är än så länge, liksom en rad andra: biofysik, biokemi, klinisk fysik m. fl., strängt taget endast gränsgebit på större forskningsfält men som sådana ytterst betydelsefulla. Här synes nämligen mycket intressanta framtidsmöjligheter öppna sig, och redan har en hel del sensationella resultat framkommit. Vi behöver i detta sammanhang endast erinra om sådana konstruktioner som hjärt-lungmaskinen, den konstgjorda njuren, »röntgenögat» (en kombination av röntgen och TV), till vilka vi skall återkomma närmare i de följande artiklarna. Dessa skall söka ge en överblick över den medicinska teknikens huvudsakliga arbetsfält:

1. Den preventiva medicinen: förhindrande av sjukdomar och trafikolyckor.

Ledamöter i den medicinsk-tekniska forskningskommittén, fr. v. docent Bertil Jacobsen, Stockholm, professor Henry Wallman, Göteborg, professor Torsten Theorell, Uppsala, professor Sven Brohult, Stockholm, och tekn. lic. Gösta Lagermalm (sekr.), Stockholm

2. Diagnostiska metoder: elektroniska undersökningsinstrument, sjukhusens automatisering m.m.
3. Terapi: medicinsk-tekniska behandlingsmetoder: konstgjorda hjärtan, njurar, »atomkniven» etc.
4. Nya tekniska hjälpmedel för invalider, syn- och hörselskade.

Hur förhindrar man sjukdomar?

Och nu, efter denna snabbpresentation av den medicinska tekniken, till dess kanske viktigaste fält, den preventiva medicinens. Här gäller det alltså att förhindra sjukdomarnas uppkomst. Hit hör främst alla tekniska frågor rörande hygien och folkhälsan. Det

är för deras studium som man i Stockholm inrättat Institutet för folkhälsan.

All slags hygienisk teknik

Förutom den allmänna hygien i landet, utbildningskurser för tjänsteläkare, hälsovårdsinspektörer, rådgivnings- och upplysningsverksamhet ägnar man sig på detta viktiga hälsoinstitut åt yrkeshygen och industriell hygien. Här undersöker man på en stor avdelning t. ex. dammprover av olika slag för att förebygga silikos, »stendammlunga», och andra av damm orsakade yrkessjukdomar. Detta sker medelst en speciell apparatur, vari ingår en s. k. röntgendiffractionsapparat för analys

av kvarts i damm från gjuterier, bergsbruk, plastfabriker samt ett elektronmikroskop.

En annan avdelning undersöker skadliga gaser vid laboratorieförsök med i första hand koloxid och andra lungretande gaser. I samarbete med Tekniska högskolan och Statens maskinprovningar har även avgasernas användbarhet för bensin- och dieseldrivna fordon och gasolmotorer undersökts, liksom ett antal bilar med avseende på förekomsten av koloxid. Vidare en rad skadliga lösningsmedel, som ger anledning till yrkeshygieniska problem, t. ex. giftet toluol, som rikligt förekommer i djuptryckerier. Här görs analyser av färger, lacker, klister, här provas grodmännens andningsmaskiner.

Stort intresse ägnas problemen om verkan av metaller på de mänskliga organismerna. Dit hör förgiftning av bly och kvicksilver, vilket uttrönts genom omfattande praktiska medicinsk-tekniska utredningar på olika arbetsplatser, där dylikt förekommer i högre grad. Som ett exempel härpå kan nämnas en karosserifabrik i södra Sverige, där en teknisk genomgång av tillverkningen företagits för att fastställa, i vilken utsträckning personalen i de mycket stora arbetslokalerna är utsatt för blydamm samt hur förekommande förgiftningsrisker skall kunna elimineras. Härvid har även en metodik utarbetats för bättre ventilation. Kviksilverhalten i luften har preciserats med speciella elektroniska mätinstrument. Ja, man kan rentav numera tala om en ny hygienisk mätteknik.

Detta för att nu blott ge några glimtar av det mycket omfattande medicinsk-tekniska undersökningssystem som används för att uppnå en bättre industriell hygien.

Födoämneskontroll

Något som kanske i ännu högre grad berör allmänhetens hälsa är födoämneskontrollen. Mycket har stått att läsa i dagspressen härom, inte minst vid fall av matförgiftningar. Det skulle vara ogörligt att här närmare gå in på alla de tusentals ärenden som varit aktuella i den vägen, det är allt från tillverkning, import och distribution av livsmedel till granskning av apoteksvarustadgan. Vad som har speciellt intresse för oss är att förbättra själva tekniken för analys av allt det här rör sig om, t. ex. när det gäller att bestämma tillsatser av färgämnen och annat i de matvaror vi dagligen köper och förtär, bakteriehalt, främmande lukt och smak och otaliga andra biologiska och kemiska laboratorieundersökningar. Även djupfrysningstekniken bör nämnas i detta sammanhang, inte minst för dess rent tekniska värde för den praktiska födoämneshygien i hem, butiker och lager.

Bullerforskning — en ny specialitet

En särskild uppmärksamhet har börjat ägnas åt den s. k. bullerforskningen. Det har länge varit angeläget att dels medicinskt utvärdera bullrets inverkan på människan, dels tekniskt söka åstadkomma förbättringar i maskinkonstruktioner och annat i syfte att reducera och kanske helt eliminera bullret.

Det för kontorsfolk mest välbekanta exemplet är de tystgående kontorsmaskinerna. Sådana började först tillverkas av amerikanerna, vilka nog överhuvud taget är främst på detta område. Men problemets allvar har man insett överallt i världen.

Buller är hälso-, ja, t. o. m. livsfarligt. Dåligt ljudisolerade bostäder är lika riskabla som bullrande arbetsplatser. Dånande långradare, tjutande jetflyg och gnisslande spårvagnar åstadkommer psykiska skador. Följdsjukdomarna heter nervositet och sömnlöshet, som i sin tur sprider irritation och vantrivsel i omgivningen. Farligast blir de bullerskadade i trafiken, där de kör hårdare och mer hänsynslöst än tidigare. De trasiga nerverna återspeglas i statistiken för trafikolyckorna. Buller kan döda. Det är alltså ett första rangens samhällsproblem. Detta blev tydligt fastslaget vid den första internationella bullerkonferensen i Paris i april 1959.

En imponerande samling experter, ljudspecialister, läkare m. fl. med uppmärksamheten huvudsakligen fästad vid arbetslivet har undersökt bullerproblemet för att lokalisera, möta och bekämpa farliga ljud. Akustikerna, hörselspecialisterna, räknar med minst två viktiga enheter, en betecknad Hz (=Hertz efter en berömd tysk fysiker), som anger antalet ljudsvängningar eller perioder per sekund; en annan enhet är decibel (dB), som talar om i vilket förhållande en tons styrka står till örats förmåga att stå ut med den. Man räknar med 120 à 130 dB som

gräns för örats kraft att uthärda. Därutöver inträder hörselskador.

De absoluta kraven för förebyggande av dessa och andra skador som buller kan framkalla går ut på att avlägsna och isolera bullerkällor, minska ekoeffekten, förse arbetarna med hörskydd (något som de i allmänhet avskyr) samt ställa företaget med en bullereffekt av mer än 105 dB under ständig medicinsk kontroll.

Man kan i dag med glädje spåra en gynnsam industriteknisk utveckling till mindre bulleralstrande maskiner och materiel. En föregångare i Sverige är härvidlag Atlas Copco i Stockholm, där en särskild avdelning inrättats för sådana specialstudier.

Hur kan trafikdöden förhindras?

Till den medicinska tekniken hör delvis även trafiksäkerhetsforskningen, vilken för framtiden kan räkna med betydligt höjda statsanslag. En ledande auktoritet har här länge varit matematikprofessorn vid Tekniska högskolan Bo Kjellberg, pionjär när det gäller att angripa trafiksäkerhetsproblemet med naturvetenskapliga metoder. Enligt hans mening räcker det nämligen inte med enbart förbättrad uppfostran och propaganda.

— Vad finns det för möjligheter att förebygga trafikolyckor? frågar vi honom.

— Att förhindra att olyckor överhuvud inträffar är ännu inte möjligt. Ett led i denna strävan är att bygga bra vägar, men det kostar mycket pengar och tar lång tid. När det gäller de direkt olycksförebyggande åtgärderna, finns vissa

rent tekniska hinder. Jag tänker t. ex. på behovet av en god friktion mellan däck och väg bana, ett problem, som gummidäcksfabrikanterna ägnat mycket arbete och forskning utan att lyckas.

En lösning kanske kunde nås genom fordonsteknisk forskning, men denna är sorgligt försummad i hela världen. Däremot tycks det gå framåt för trafikpsykologien, i Sverige representerad av forskare som Gunnar Johansson i Uppsala, Lindegård i Lund och Lars H. Blomberg i Göteborg. De söker bl. a. få fram bättre trafiksignaler.

En sak som i hög grad bidragit till att minska antalet trafikolyckor här i landet och framför allt till att lindra deras skadeverkningar är den s. k. säkerhetssele för bilister. Säkerhetselar av ett femtontal olika fabrikat finns nu i trafiken, man beräknar över en miljon styck.

En läkargrupp i Malmö har under ledning av professor Helge Wulff fungerat som en sorts haverikommission genom att rycka ut till olyckor och undersöka personskadorna i de fall där säkerhetselar använts. De har sedan jämfört resultatet med liknande olyckor där sådana saknats och funnit, att antalet dödsfall och skador sjunker med 2/3 för dem som använder elar.

Ett ingående studium av säkerhetselarna, medicinskt och tekniskt, står även på doktor Bertil Aldmans program. Han håller till dels i sitt privata laboratorium i Bromma, dels på Tekniska högskolan.

— Mina forskningar har varit

koncentrerade till tvenne huvudfenomen: det dynamiska töjningsförloppet i selen, dvs. en rent teknisk materialstudie, och den biologiska toleransen hos människan vid snabba inbromsningar, dvs. den medicinska sidan av saken, förklarar dr Aldman.

— Det har visat sig att en åkande, som vid en olycka kastas ur bilen, löper större risk att utsättas för skador än den som ej kastas ut utan blir kvar i bilen. Säkerhetsbältet bör därför hålla den åkande kvar i bilen under dess uppbromsning, men efter en sådan bör den åkande snabbt kunna lösgöra sig ur selen för att utan tidsförlost kunna lämna bilvraket, om eld skulle uppstå eller bilen hamna i vattnet. Selens funktion skall f. ö. vara sådan att inga vitala delar av kroppen kan komma till skada.

HUVUDVÄRK?

ALBYL LEO

ALBYL LEO

ALBYL
hjälp

Civilministern svarar fru Nancy Eriksson

Civilminister Sigurd Lindholm

Civilministern har i andra kammaren besvarat fru Nancy Erikssons enkla fråga beträffande principerna för anställning av arbetsföra sockersjuka i statlig tjänst:

Herr Talman.

Fru Eriksson har på förekomsten anledning frågat mig om grundlagsstadgandet om tjänsteställning efter förtjänst och skicklighet utan undantagsställning för partiellt arbetsföra skall tillämpas även beträffande fullt arbetsföra sockersjuka vid anställning i statlig tjänst.

Mitt svar på frågan blir ja. Jag

Föreläsningsserie om diabetes i Stockholm

Diabetesföreningen i Stockholm kommer i vår att anordna en föreläsningsserie i samarbete med ABF. Serien skall omfatta fem föreläsningsskvällar. Olika diabetesproblem kommer att behandlas av diabetesspecialister. Programmet rymmer bl. a. följande föreläsningar: Ärftlighet och disposition, Sprutteknik och allmänna råd beträffande skötseln av sprutor och tillbehör, Kost för diabetiker, Barn- och ungdomsdiabetes, Betydelsen av motion för diabetikerna, Problem rörande de äldre diabetikerna samt Sociala problem och Svenska Diabetesförbundet.

Föreläsningarna har planerats börja måndagen den 12 mars 1962 och fortsätter sedan de fyra påföljande måndagarna. Avgiften blir för föreningsmedlemmar kr. 5:— för alla fem föreläsningarna och kr. 10:— för övriga deltagare.

Anmälan kan göras till ABF, tel. 22 75 80, Svenska Diabetesförbundet, tel. 61 39 49 eller Föreningen för Sockersjuka i Stockholm med omnejd, tel. 31 58 84.

måste emellertid göra en allmän reservation, då jag inte känner till omständigheterna i det fall fru Eriksson åsyftar. Jag får vidare erinra att en person, som är förbigången i ett tillsättningsärende, har rätt att besvara sig hos överordnad myndighet, i sista hand hos Kungl. Maj:t.

De sockersjuka är fullvärdig arbetskraft

Dr P. Rosenberger, som sedan flera år tillbaka är verksam såsom läkare inom ett stort västtyskt industriföretag, tog för en tid sedan ställning till problemet hur man lämpligast bör kunna återföra invalider till den allmänna arbetsmarknaden. Han betonade härvid, att just sådana personer, som genomgått svåra sjukdomar, skadats vid olycksfall eller sårats under kriget — om de sätts på rätt plats — kan bli särskilt tillförlitliga i sitt arbete. Betänkligheter beträffande deras prestationsförmåga är således helt obefogade.

I detta sammanhang befattade sig dr Rosenberger speciellt med diabetikerna. Sockersjukan är en över hela världen känd åkomma, som man förr ansåg vara livsfarlig ända tills 1921 två kanadensare lyckades framställa insulinet ur bukspottkörteln som ett effektivt motmedel. Tack vare alla framsteg som gjorts inom medicinen är det numera icke endast möjligt att hjälpa dessa av denna sjukdom drabbade personer från smärta och rädda deras liv utan t.o.m. möjligt att återföra dem till en nästan normal livsföring med bi-

behållen arbetsförmåga för resten av livet.

Tungt kroppsarbete

Utan tvivel är det således möjligt att sysselsätta en av diabetes lidande person inom industrin under förutsättning att man tar hänsyn till dennes levnadsvanor med en bestämd tidsindelning. Hans måltider och kraftförbrukning dvs. arbetsprestation måste inordnas i ett jämnt och likformigt schema.

Sockersjukan är en följd av fel ämnesomsättning varvid upptagandet av näring med följande energiutveckling och förbrukning kommit i olag. Det är därför absolut nödvändigt att så att säga »utifrån» styra och reglera själva matsmältningsprocessen. Ofta är endast sträng diet erforderlig, i andra fall behandling med insulin.

Enligt dr Rosenberger är en sockersjuk även i stånd till att utföra tungt kroppsarbete om det i så fall utföres regelbundet — naturligtvis under förutsättning att hans konstitution tillåter sådant arbete. Till och med en indelning till skiftarbete med varierande arbetstider under dagen behöver icke ha en ogynnsam inverkan på den sjuke — nattarbete bör dock under alla omständigheter undvikas. I sådana fall kullkastas nämligen dennes normala livsrytm alltför mycket. Diabetikern bör dock ständigt stå under läkarkontroll.

»Ovanligt intelligent»

Tack vare diabetikernas och invalidernas bemödanden att över-

vinna alla hinder har man gjort den erfarenheten, att de mestadels visar en beundransvärd självdisciplin. På grund av att dessa människor ständigt befinner sig i »alarmberedskap» har de en intuitiv uppfattningsförmåga och är ofta ovanligt intelligenta — egenskaper som gynnar deras förutsättningar till en god insats på en bättre arbetsplats.

För alla de personer som lider av denna ständigt tilltagande åkomma är ingenting av så stor vikt som att besitta en sund självtillit. Allra bästa sättet att hjälpa dessa människor är att visa att man anser dem vara en fullvärdig arbetskraft.

(Eduard Bauer i Växjöbladet)

BÄTTRE HÄLSA
med

Reform - o Hälsokost

Skriv efter vår katalog, som sändes gratis i neutralt kuvert!

biskopsgårdens

REFORMKOST

VARVÄDERSGATAN 5, AVD. D.B. • GÖTEBORG H

Halmstadsläkare får stipendium

Svenska läkaresällskapet har beslutat utdela Maria-stipendiet om 1.400 kr. att fördelas lika mellan docenterna Wilhelm Graf, Stockholm, och Håkan Ljunggren, Halmstad. Docent Ljunggren skall följa den forskning rörande diabetesbehandling och det praktiska arbete, som bedrivs vid medicinska avdelningen vid Århus universitet, ledd av professor Knud Lundbaek.

Undersökningar om yrkesanlag

Stadskollegiet i Stockholm har tilldelat docent Yngve Larsson 10.000 kr. i forskningsanslag. Forskningen avser yrkesanlagsundersökningar av ungdomar med diabetes. Undersökningarna utförs i samarbete med psykotekniska institutet vid Stockholms universitet. Man skall testa ett 50-tal diabetesungdomar.

Semper-stipendium till Yngve Larsson

Av Sempers stipendium för klinisk pediatrik nutritionsforskning om 10.000 kr. har 7.000 kr. tilldelats docent Yngve Larsson och medarbetare vid näringslaboratoriet vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus för fullföljande av biokemiska undersökningar vid diabetes.

Sockersjuka pojkar åker Vasaloppet

Bernt Bernholm i Expressen har besökt Skattungbyn och de sex sockersjuka pojkar där, som tränar för fullt för Vasaloppet. Vi återger här huvuddelen av red. Bernholms artikel.

I Torsmo, en liten by några mil norr om Orsa, förbereds just nu en unik medicinsk »operation». Under ledning av tre läkare och en gymnastikdirektör tränar sex sockersjuka stockholmspojkar i åldern 15—19 år för Vasaloppet.

Med operation Vasalopp vill de och läkarna visa att en diabetiker inte behöver vara handikappad av sin sjukdom, att han fysiskt sett kan prestera lika mycket som en icke sockersjuk, t. o. m. åka Vasaloppet.

De sockersjuka grabbarna åker de nio milen på tre dagar, tre mil varje dag, onsdagen, torsdagen och fredagen före det riktiga Vasaloppet, som går den första söndagen i mars.

De följs i spåret av Bengt Persson, Göran Sterky och Claes Thorén från Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus och av Hans Thorson, gymnastikdirektören. Vid sidan om spåret på landsvägen går en välutrustad laboratoriebus med en fjärde läkare, docenten och diabetesspecialisten Yngve Larsson.

Det är mängder av prov som skall tas och bearbetas i bussen före och efter loppet. De sex sockersjuka pojkarna har sällskap med sex icke sockersjuka, som fungerar som kontrollgrupp. Varje sockersjuk grabb fick välja sin bästa kompis som »kontroll».

Inget matproblem

— Får de sockersjuka pojkarna äta hur mycket de vill?

— Praktiskt taget, sa dr Sterky. Tack vare den kraftiga kroppsanssträngningen kan de förbränna mycket mer föda än vanligt på

samma kvantitet insulin. Alla pojkar tar insulin två gånger om dagen och alla sköter sin sjukdom perfekt. Man kan nästan säga att de är sina egna läkare.

Tre gånger om dagen kontrollerar de urinsocketet själva med ett enkelt test. Resultatet förs in i den anteckningsbok varje grabb har. Där noterar han också hur mycket han äter, vad han äter samt hur mycket han tränar varje dag. Det fordras självdisciplin för sådant. Och så har det varit sedan förberedelserna började i mitten av september.

Idrottsintresse

— Vi valde framför allt idrottsintresserade grabbar, säger dr Thorén, som för resten åkt det riktiga Vasaloppet två gånger. De flesta är bra i någon sport, t. ex. orientering eller ishockey, men ingen har tidigare gått igenom ett uthållighetsprov som det här.

Vi började med att ge hela gruppen undervisning i näringslära och arbetsfysiologi. Alla grabbarna fick lära sig hur försöket skulle gå till. Sedan testade vi deras kondition och tog prov av olika slag och så var det dags för Thorson att köra igång konditionsgymnastiken.

Gymnastikdirektör Thorson säger:

— Vi har kört hårt en gång i veckan, men pojkarna har dessutom tränat i skolan, ofta ett par timmar om dagen. Här i Torsmo har vi ett gymnastikpass om en halvtimme på morgonen. Sedan går vi ut i spåret halvannan timme. Efter lunchen kommer ett nytt

gymnastikpass och sedan mera skidträning. Sammanlagt blir det ett par mils åkning om dagen.

— Mest tränar vi skidteknik. Bara några av grabbarna har stått på riktiga tävlingsskidor tidigare. Sådana måste vi använda, det är Vasaloppsledningens villkor för att släppa ut oss i spåret före loppet.

Första provet

Kommer pojkarna att klara provet?

— Det hoppas vi förstås, sa dr Sterky. Allesamman har förbättrat sin fysiska arbetsförmåga som den mäts på cykelergometern med 20—25 procent. Men strängt taget vet vi rätt litet om hur tonåringar klarar en lång tids belastning av det här slaget. Några liknande prov har inte gjorts förr.

— Vad vi däremot vet är att pojkarna befinner sig i fin form och att många av dem aldrig utsöndrat så litet socker i urinen tidigare — ett bevis på att sockerkontrollen är utmärkt och att det fysiska välbefinnandet är det allra bästa.

Bättre kontroll

— Vårt egentliga problem just nu är att fundera ut vad pojkarna skall äta under loppet. I vanliga fall bör de ju akta sig för kolhydrater, men i den här situationen måste de ha extra mycket av den varan. Kanske stannar vi för en stadig portion av den annars förbjudna risgrynsgröten före loppet och så den obligatoriska blåbärs-soppa under loppet.

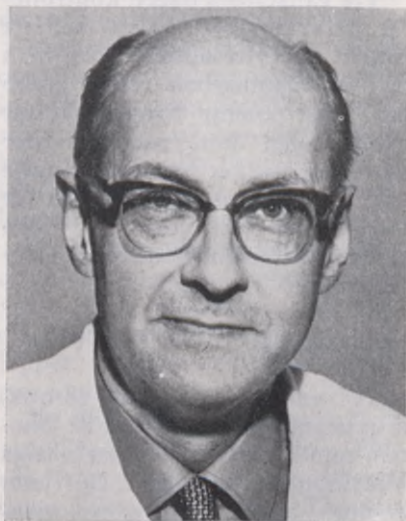
— Vad vi vill visa är att fysiskt

arbete ger den sockersjuka en bättre sjukdomskontroll, sa dr Thorén. Det är en gammal sanning men tyvärr rätt bortglömd här i landet. Det framgår bland annat av att många sockersjuka barn i Stockholm är befriade från gymnastiken.

— Med operation Vasaloppet vill vi i stället slå ett slag för uppfattningen att sockersjuka barn som sköter sin sjukdom skall behandlas precis som icke sockersjuka barn. Vi vill försöka inpränta detta hos allmänheten. Och dr Persson sa:

— Vi hoppas naturligtvis också kunna grundlägga ett intresse hos de här grabbarna att vara ute i naturen. Och hitta en idrott som passar för diabetiker och som man kan rekommendera när man möter dem på kliniken.

Bo Andersson hyllad på 50-årsdagen

Bo Andersson

Den 18 januari fyllde dr Bo Andersson, biträdande överläkare vid Södersjukhuset i Stockholm, 50 år. Han uppvaktades av Svenska Diabetesförbundet genom förbundsordföranden Nancy Eriksson och ombudsman Sten Olsson och av Stockholms diabetesförening genom fru Britt-Lis Lindqvist. Gratulanterna överlämnade blommor och ett bokverk.

Fru Eriksson tackade jubilaren för det utomordentliga stöd han givit och ger Diabetesförbundet i dess strävanden, bl. a. genom att vara ordförande i förbundets läkarråd.

**godsaken
som är nyttig
för tänderna**

Oskadligt för diabetiker.
Uppfriskande, välsmakande,
antiseptiskt, sockerfritt.
Endast på apotek.

ÖGONSKADORNA

Forts. från sid. 3

skulle ha ett *absolut* samband med diet, motionsvanor eller bostadsort etc.

Lokalföreningarna visar ett särskilt intresse för stöd åt ögonforskning. Sålunda överlämnade Linköpingsföreningen vid sitt 10-årsjubileum nyligen 8.000 kronor till ögonforskning. Men forskningens vägar utstakar ingen. Kanske klarar sammanhanget med ögonskadorna vid studier av bukspottkörteln, hypofysen, insulinet i blodet, sockerupptagningen i den enskilda cellen eller av njurfunktionen hos diabetiker. *För att nå kunskap om de skadade ögonen blir forskningen på hela diabetesområdet lika angelägen.*

I det fempunktsprogram, som förbundets arbetsutskott framlade för inrikesminister Rune Johanson vid en uppvaktning i höstas, var den femte punkten en begäran om en särskild undersökning av synskadorna för att fastställa orsakssammanhang och eventuella behandlingsmetoder i förebyggande syfte. Lika viktigt är det att få klarlagt, varför det stora flertalet diabetiker icke har några skador.

En kartläggning skulle ge oss besked om hur många de ögonskadade verkligen är, i vilka åldrar och under vilka förhållanden förändringarna visar sig. Utöver den statistiska sammanställningen kan självklart endast rent medicinsk forskning ge upplysningar.

Waney Eriksson

Telefonist räddade sockersjuk kvinna

En svårt sockersjuk ensamboende dam i Nyköping har räddats till livet genom ett raskt lagarbete av personal vid telefonstationen. Damen blev häftigt sjuk och låg hjälplös i bostaden nära ett dygn innan hon lyckades ta sig fram till telefonen. Hon slog 00, och då vakt-havande telefonisten svarade kunde den sjuka visa sitt namn, men förlorade medvetandet innan hon givit någon adressuppgift. Telepersonalen lyckades genom stationens register lokalisera telefonsignalen och larmade jourhavande läkaren. Denne åkte genast till den uppgivna adressen och beordrade dit ambulans. Den medvetlös kvinnan fördes till länslasarettet. Läkarna anser att hjälpen kom i absolut sista stund.

Nya preparat kostnadsfria

Medicinalstyrelsen har tagit upp preparaten Dibein och Fenformin bland de blodsockersänkande läkemedel som får lämnas ut kostnadsfritt från apotek.

Jerringanslag

Styrelsen för Sven Jerrings fond har beslutat tilldela Diabetesföreningen i Göteborg med omnejd 1.500 kr.

NYHET

Strö-Sacker[®] till all mat

till kaffe o. te **Bit-Sacker**[®]

FRÅN VÅRA FÖRENINGAR

KATRINEHOLM

Katrineholms Diabetesförening höll den 29 nov. möte på Konsumrestaurangen. Ett välfyllt auditorium hade mötesförhandlingar och såg en upplysningsfilm i sockersjukafrågor.

Ordföranden fru Anna Englund öppnade mötet och ledde förhandlingarna.

Som avslutning underhöll Karl-Henrys musikgrupp. Kaffe serverades också. Fru Englund betonade vikten av att förmå flera sockersjuka att besöka mötena, då de kan få hjälp till självhjälp i samband med sin sjukdom.

*

Föreningen firade sitt 10-årsjubileum med en fest i Folkets hus lördagen den 16 sept. Ordf. Anna Englund hälsade välkommen och vände sig särskilt till de inbjudna gästerna, kommunalborgmästare Hilding Hjelmberg med fru, stadsfullmäktiges v. ordf. rektor Albert Åkesson, överläkaren vid Kullbergsgka sjukhuset dr Torsten Ernerberg, och från ABF instruktör G. Eriksson. Riksförbundet representerades av kassaförvaltaren, byrådirektör Alexis Åsbrink. Av inbjudna föreningar var flera representerade.

Från Stockholmsföreningen erhöles en gåva på 100 kronor, insatt på Forskningsstiftelsens konto. Från Sockersjukafröreningen i Landskrona kom ett lyckönsk-

ningstelegram med en särskild hälsning från fröken Sandin, pionjär för landets sockersjukafröreningar.

Tal hölls av rektor Åkesson, som från Katrineholms stad framförde lyckönskningar, och överläkare Ernerberg, som hyllade föreningen och önskade all välgång i fortsättningen.

En historik lästes av Martin Karlsson, föreningens förste sekr.

Initiativtagare till föreningen var Åke Borg, Vingåker, vilken tillsammans med Martin Karlsson blomsterhyllades av ordf.

Kvällens höjdpunkt var när ordföranden Anna Englund överlämnade en check på 1.000 kr till riksförbundet och forskningsfonden. Herr Åsbrink tackade i ett anförande Katrineholmsföreningen för gåvan.

Våra medlemmar och även andra hade visat en beundransvärd givmildhet inför vårt jubileum genom att skänka gåvor av olika slag. Enbart genom lotteri inbringades 400 kr som går till föreningens hjälpfond.

Efter kaffet kom trollkonstnär Edvardo och underhöll, varefter Eskilstunaföreningens amatörer framförde en cabaré.

Innan dansen började tackade borgmästare Hjelmberg å gästernas vägnar samt hyllade föreningen för de år som gått och önskade lycka och välgång i fortsättningen. I sitt tal erinrade han även om framtidne ordf. A. K. Nohr och den betydelse han haft för föreningen.

OSÖTAD
ketchupkryddad

SLOTTS

tomatpuré

Tidningarnas matskribenter är eniga om, att Slotts tomatpuré är den bästa, som för närvarande finns i sitt slag. Varudeklarerad.

Kungsvägen till godare mat

OSÖTAD, ketchupkryddad — väsentliga fördelar både ur kalori- och smaksynpunkt.

Slotts tomatpuré är något av en trollstav vid matlagningen för en experimentlysten husmor.

Gör ketchup själv!

Blanda 3 msk puré, 1 msk vatten och något sötningsmedel (motsvarande 1 tsk socker).

... och härlig juice!

Blanda 1 burk puré med 4 burkar vatten.

Festen avslutades med dans till musik av Eskilstunaföreningens musiker.

A. E.

BLEKINGE

Om taxeringsavdrag för sockersjuka talade taxeringsintendenten i Blekinge Gunnar Eklundh vid föreningens senaste möte i Folkets hus i Karlskrona.

Talaren inledde med att omnämna att den direkta skatten skall utgå efter vederbörandes förmåga. Taxeringsmyndigheterna har en del av regeringsrätten gjorda utslag till ledning för hur detta skall ske beträffande kroniskt sjuka. Dessa anser att utgifterna för sjukdomen bör avdragas vid beräkning av inkomsten. Regeringsrättsutslag visar emellertid att så inte sker, extra avdrag kan dock medges med upp till 3.000 kr. Avdrag bör yrkas med en bestämd summa på deklaraionsblanketten under rubriken »Särskilda upplysningar och yrkanden», varjämte yrkandet kan specificeras på till deklaraionen bifogad bilaga. Intendenten erbjöd samarbete med föreningen vid uppgörandet av en aktuell blankett för denna bilaga.

Förutsättningarna för att man skall få avdrag är att skatteförmågan väsentligt nedsatts till följd av långvarig sjukdom, olyckshändelse, ålderdom eller underhåll av andra närstående än barn, för vilka den skattskyldige har fått uppbära barnbidrag. Denna huvudregel har senare något kompletterats med ett par specialregler. Det är dock huvudregeln som det här är frågan om, och det blir då en ekonomisk bedömning av skatteför-

mågan i varje särskilt fall. Något generellt avdrag för alla kan ej medges.

SANDVIKEN

Diabetesföreningen i Sandviken m. o. höll sitt höstmöte den 14 november i Barrsättralokalen. Ordföranden G. Zetterberg ledde förhandlingarna. Av rapporten framgick bl. a. att föreningen tyvärr har fått avslag från lasaretsdirektionen på ansökan om två sockerkontroll dagar i veckan. Ett allmänt önskemål var dock att åtminstone köbrickor uppsattes, så att blodproven togs i rätt tur. Det kan vara svårt ibland att hålla reda på i vilken ordning man kommer, i synnerhet om väntrummet är fullt av patienter.

Efter mötet bjöds på kaffe med sockerfritt bröd. I en ärtgissnings tävlan lyckades herr August Orre bäst, och han vann därigenom en blomvas.

NORRKÖPING

De sockersjukas förening i Norrköping hade söndagen den 21 jan. sin traditionsenliga julfest i Hemgårdens trivsamma lokaler. Efter kaffe med dopp, saft och andra godsaker för barnen satte Gustav Lantz igång med danslekar, vilket givetvis satte stämningen i topp.

Härefter framträdde Calles barngymnastik med ett mycket uppskattat program. Det var en fröjd att se dessa små vältränade röser i aktion under sin sympatiska lärares ledning.

En förnämlig korg skänkt av O-J:s lottades ut bland deltagarna.

Cloetta hade bidragit med sin förnämliga Dietchoklad till barnens sedvanliga påsar, vilket mycket uppskattades. En eloge till musikanterna som ställt sig till förfogande för kvällen får ej glömmas. Ett hundratal deltagare hade en mycket trivsam kväll.

JÖNKÖPING

Den 7 december höll Diabetesföreningen i Jönköping sitt höstsamkväm på Hushållsskolan Margareta. Ett 30-tal medlemmar hade hörsammat kallelsen. Två nya medlemmar hälsades välkomna.

Efter sedvanliga mötesförhandlingar vidtog samkväm, där det förekom musik, visning av en vacker färgfilm från Gaza och Kongo samt servering av kaffe, te och smörgåsar. Det blev ett festligt betonat samkväm vid blomstersmyckade bord med trevlig underhållning och god stämning.

NORRA ÄNGERMANLAND

Norra Ängermanlands Diabetesförening höll sitt höstmöte den 8 november. Som främsta punkt på programmet stod ett föredrag av doktor Bengt Persson vid Kronprinsessan Lovisas barnsjukhus i Stockholm. Dr Persson berörde först de tre viktiga grundpelarna i en diabetikers livsföring, nämligen kosten, insulinet och motionen. Kroppslig aktivitet är lika viktig för en diabetiker som insulinbehandling och kostkontroll.

Föredragshållaren redogjorde för de erfarenheter av fysisk träning av sockersjuka barn, som läkare och gymnastikdirektörer hit-

Ni
som
måste
undvika
socker

bd

- eller håller diet av annan orsak

njut av osockrade SMÖRGÅS-RÅN, som är gott i många sammanhang, t. ex. till kaffet eller teet — härliga, fräsiga RÅN från ÖREBRO KEX. Endast cirka 10 kalorier i varje stort rån. Har Ni prövat ÖREBRO SMÖRGÅS-RÅN med ett tunt lager smör och osockrad marmelad? Underbart gott!

Cernitin sårsalva innehåller ett mikrobiologiskt digerat framställt av äkta Cernelle-Pollen. Rikt på vitaminer, enzymer och hormonliknande ämnen ● Synnerligen lämplig för diabetiker hos vilka infektionsrisken i injektionsområdet är uppenbar

Generatlagent AB ANJO, Hälsingborg

Säljes i apotek, hälsokostaffärer och andra specialaffärer

tills hunnit skaffa sig vid sjukhuset. Man har bl. a. bedrivit motionsgymnastik, ordnat fjällresor och läger för diabetesungdomar.

Efter föredraget, som kompletterades med en film, hade de 70-talet närvarande tillfälle att ställa frågor till dr Persson. Förutom föreningens egna medlemmar deltog ett flertal representanter för lasarettsläkarna och gymnastiklärnarna.

EKSJÖ

Den 12 december hölls Diabetesföreningens luciasamkväm på Krusgårdens, Eksjö. Det blev till festkommitténs och styrelsens glädje välbesökt, varvid medlemmarna med familjer bjöds på visning av filmen »Jag har fått sockersjuka», vilken på ett mycket instruktivt sätt behandlade sockersjukans symtom, den sjukes diet, vård och anpassning.

Efter filmvisningen intogade årets Eksjölucia med sina söta tärnor, vilka sjöng ett flertal vackra jul- och luciahymner.

Därefter serverade tärnorna det välsmakande kaffet med dopp, som festkommittén åstadkommit. En trio musiker underhöll flitigt hela kvällen, och vidare förekom vacker sång av den unge sångaren Jan Andersson.

Lotterna fick strykande åtgång och den förnämligaste vinsten vanns till allas förtjusning av familjen Kvist.

Alla verkade glada och nöjda när de bröt upp, och det är nog välbehövligt med lite omväxling, trivsel och trevnad då och då.

VÄSTERBERGSLAGEN

Västerbergslagens Diabetesförening har högtidlighållit sin tioåriga tillvaro med jubileumsmöte i Röda kors-lokalen, Marnäs torg, Ludvika.

Programmet omfattade bl. a. en ny norsk färgfilm »Jag har fått sockersjuka». Överläkaren Nils Bergqvist, Ludvika, medverkade med kommentarer till filmen samt besvarade frågor.

Föreningens ordförande Erik Sandstahl, som suttit på ordförandeposten de senaste sex åren, fick blommor, som överlämnades av fru Betty Bredberg.

För god och trevlig underhållning svarade Margareta Jakobsson, Grängesberg, som trakterade dragspel.

VÄSTERÅS

De sockersjukas förening i Västerås har haft ett stort upplysningsmöte i Gideonsbergsskolans aula dit ett 100-tal västeråsare kom. Ombudsman Yngve Stranke från Karlskrona talade där om de komplikationer som diabetikerna kan råka ut för, och uppmanade enträget föreningen att uppvakta landstinget för att få till stånd en specialklinik för diabetessjuka med specialutbildad personal.

Han redogjorde vidare för en nyligen avslutad diabetesundersökning som företagits i Blekinge i samband med en skärmbildsundersökning. Resultatet var skrämmande, då 100-tals nya fall av sockersjuka upptäcktes.

— Det vore därför önskvärt att landstinget lät diabetesundersök-

FULLVÄRDIGA DEKLARERADE

DIABETES-ARTIKLAR

FINNS I FÖLJANDE SORTER

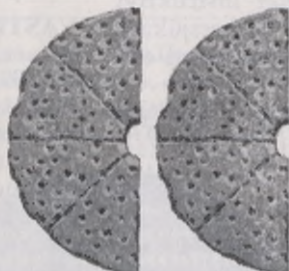
Biscuits	300 g förp.	Fideli-spaghetti	250 g förp.
Spaghetti A	250 g »	Stjärnmakaroner	250 g »
(för sträng diet)		Te-stänger	100 g »
Spaghetti B	200 g »	Te-bröd	120 g »
(för normal kost)		Jordgubbsdessert	250 g »
Glutenmjöl	500 g »	Aprikosdessert	250 g »
Makaroner	500 g »	Sorbitol i strösockerform	200 g »
Glutengryn	500 g »		

Prisuppgifter erhålles hos förbundets lokalavdelningar eller direkt från importören. — Begär vår prislista på övriga hälsokostartiklar

Beställ direkt eller genom er lokalavdelning.

Importör **HELMAN-PRODUKTER** *Märsta*

TELEFON 0760/40752

OBS!

Kakorna förpackas två och två i praktiska polyeten-påsar och är lätta att bryta till lagom stora smörgåsar.

GROVKAKA

En härligt god och hälsoriktig kaka bakad av fullkornsvete, fullkornsråg och färsk bryggerijäst. Berikad med fångmjöl och soyabönsmjöl. Helt osötad.

SKÄRGÅRDSKAKA

Bakas som Grovkakan men med tillsats av surdeg. Alla kakorna torkas med fördel till verkligt aromatiskt och hälsosamt knäckebröd.

GRAHAMSKAKA

En ny fullkornsprodukt med ljuvlig veterarom. Som fett används ren växtolja och soyabönsleciithin. Den korta bakningstiden bevarar näringsvärdet.

Kakorna finns i landets hälsokostbodas och kan även rekvireras från NaKo, Sturegatan 23, Sundbyberg.

Box 1084 Göteborg 4

pååls bröd

ningen följa med alla skärmbildsundersökningar, påpekade talaren. Då kunde man rädda många diabetiker innan sjukdomen hinner bryta ner dem.

Den norska filmen »Jag har fått sockersjuka» visades sedan, varefter ordföranden fru Inger Thorsell avslutade mötet.

SUNDSVALL

Sundsvalls diabetesförening har haft möte. Efter mötesförhandlingarna höll tandläkarna Jan Malmqvist och Gunnar Witkowsky föredrag om de sockersjukas tandvårdsproblem. Den förre uppehöll sig särskilt vid tandrötan och med den förenade infektionsrisker och den senare talade om tandsten och därmed sammanhängande risker: om den sockersjuka inte i tid får lämplig behandling kommer han alltför tidigt att mista sina tänder.

Anförandena illustrerades med utmärkta skioptikonbilder i färg och framfördes på ett lättfattligt och instruktivt sätt. Kvällen avslutades med kaffe och smörgåsar. Mötet leddes av ordföranden C. Byrén.

HÄLSINGBORG

Diabetesföreningen i Hälsingborg med omnejd har haft besök av sin förbundsordförande, riksdagsledamoten Nancy Eriksson, Stockholm. Till mötet var även medlemmar i Höganäs inbjudna. Fru Eriksson talade om sociala och medicinska problem, som man har att brottas med. Hon tog särskilt upp barn- och ungdomsdiabetes och redogjor-

de även för möjligheterna till arbetstillfällen ute i förvärvslivet för ungdomarna. I Genève har man haft en stor internationell kongress om diabetesfrågor och från den kongressen rapporterade fru Eriksson. För sin medverkan fick fru Eriksson utöver ett varmt tack även blommor av föreningen i Hälsingborg. Föreningen bjöd sedan samtliga på kaffe.

*

Diabetesföreningen i Hälsingborg har haft julmarknad. Köplusten var god och alla varor, som välvilligt skänkts av diverse firmor, såldes. Kvinnogillet's nöjespatrull svarade för en trevlig sketch och Folke Follrud och Karl Erik Jönsson medverkade med sång och musik.

ARVIKA

Arvika m. o. Diabetesförening firade i december sitt 10-årsjubileum med supé på Jössegården.

I sitt hälsningsanförande redogjorde ordföranden, folkskollärare Ulf Odanhall för de gångna årens verksamhet. Han berörde därvid föreningens syfte att alltid stödja och att bidra till förbundets forskningsfond. Men vi har också roligt tillsammans och vi sitter aldrig och ömkar varandra utan ger bara med oss av våra erfarenheter vid kvartalsmötena. Dessemellan har vi roliga utflykter och fester, framhöll inledaren.

Vid jubileet representerade revisor E. Hultqvist förbundsstyrelsen, och han meddelade att omkring 2 procent av Sveriges befolk-

SOCKATIN tabletten

Vi har mottagit många förfrågningar på skillnaden mellan SOCKATIN och SOCKATIN N.

SOCKATIN rekommenderas personer på strikt salt diet.

Denna tablett är baserad på calciumcyklamat, acidum tataricum, kalii bicarbonas och saccharinnatrium. Pris 100 st. 1: 55, 1.000 st. 11: 50, 2.000 st. 20: 50 kr. SOCKATIN-STRÖ per burk 3: — kr.

SOCKATIN N är dubbelt så söt som någon annan cyklamat tablett.

Den har liknande komponenter som Sockatin, men acidum tartaricum är utbytt mot cyklamatsyra, som neutraliseras med natrii bicarbonas. Pris 100 st. 1: 75, 1.000 st. 13: 50, 2.000 st. 24: —.

Om den SOCKATIN-produkt Ni önskar ej finns på Ert apotek, sänder vi gärna mot betalning i frimärken eller pr postförskott portofritt order på minimum 10: — kr.

FERTIN FARMACEUTISKA PREPARAT

TELEFON 13003 • VITEMÖLLEGATAN 7 H • MALMÖ

Den godaste marmelad

Ni smakat

Lorenz & Lihns diet- och diabetikermarmelad. Tillverkad helt utan vanligt eller konstgjort socker, men ändå hållbar genom pasteurisering.

Ringa kvantitet Lävulos samt en speciell tillverkningsmetod gör marmeladen utsökt god, lättsmält och närande.

Sortiment om tio sorter finns i hälsobutiker landet runt.

HÄLSOSAFTER förening u. p. a.

LIDINGÖ. - Tel. 65 82 44

ning har diabetes. En siffra som bl. a. bekräftats vid den undersökning, som gjorts i Blekinge län i samband med skärmbildsundersökning. I samband därmed meddelade överläkare Torsten Flemberg, att samma undersökning kommer att göras i samband med skärmbildning i Värmlands län 1962.

Överläkare Flemberg fick sedan ordet och redogjorde på ett strålande sätt för forskningsresultat och för insulinets uppträckt och användning. Doktor Flemberg redogjorde också för de olika behandlingssätten, som kanske ofta förbryllat den sockersjuka. Efter det av alla mycket uppskattade föredraget fick deltagarna ställa frågor, och många intressanta spörsmål dryftades.

Senare på kvällen underhöll fru Irene Lagerqvist med sång och hr Sigfrid Martinsson med fiol. Hr Karl Andersson och välbekante Sven i Föske underhöll på ett oefterhärmligt sätt med dikter och »paschaser» av Fröding och Hensskog.

Den alltigenom lyckade kvällen avslutades av ordföranden, som uttryckte en förhoppning om att det fortsatta arbetet bl. a. skulle resultera i en medlemsökning.

BORÅS

Borås diabetesförening har haft advents- och luciafest på Park hotell med ett 60-tal medlemmar närvarande. Efter att föreningens ordförande, S. Karlsson, hälsat de närvarande välkomna överlämnade han ordet till pastor Paul Ragnar Melin, som efter sång av psalm 42 höll ett anförande över advent,

dess betydelse och firande såväl i Norden som i Österlandet.

Därefter intogs kaffe. Belysningen släcktes och endast levande ljus var tända då Lucia med tärnor intågade. Lucia var Solveig Andreasson och tärnor Ulla Svensson och Birgitta Borg, vilka underhöll med andliga sånger. Birgitta Borg läste en dikt av N. Bolander som livligt senterades och Ulla Svensson sjöng en solosång ackompanjerad av Anita Borg.

LANDSKRONA

Föreningen för sockersjuka i Landskrona hade nyligen ett talrikt besökt möte på Församlingshemmets Marthasal. Föreningens ordförande Sture Ekholm framhöll i sitt hälsningsanförande vikten av att alla diabetiker ansluter sig till organisationen. Därigenom har de möjlighet ta del av de nyheter som betyder förbättringar i de sockersjukas förhållanden.

Kvällens föredragshållare docent Gunnar Engleson, Lund, påpekade att han kände det som en plikt att komma när han ombads tala hos landets första förening för de sockersjuka. Docenten framhöll att behandlingen skiljer sig avsevärt för barn och äldre personer. Sockersjukan är vanligast bland äldre och ofta drabbas kvinnor i 60-årsåldern och män i 55-årsåldern. Sjukdomen är i de flesta fall ärftlig. Man har tidigare räknat med att de sockersjuka i landet uppgår till 0,5—1 procent av befolkningen, men den stora undersökningen i Blekinge visade att de utgör hela 2 procent.

Docent Engleson framhöll vik-

ten av att den sockersjuka strängt håller sig till dieten och undergår regelbunden läkarkontroll samt själv kontrollerar sitt urinsocker, en sak som inte är komplicerad att utföra. Han underströk vikten av daglig motion och regelbunden livsföring. Talaren berättade vidare om nya rön och om sina intryck från diabeteskonferensen i Genève.

Ordf. Sture Ekholm framförde ett varmt tack och överlämnade blommor. Därefter serverades kaffe och de närvarande fick ställa frågor till föredragshållaren. Fru Martha Wigrup sjöng därefter några välvalda sånger ackompanjerad av fru Astrid Rosenwald och denna trevliga underhållning avtackades med blommor.

ESKILSTUNA

Eskilstuna sockersjukförening höll nyligen årsmöte med julfest på NTO-lokalen och cirka 125 personer deltog i sammankomsten. Ordföranden Rune Sandberg välkomnade och Sören Grawelli valdes att leda årsmötesförhandlingarna.

Av årsberättelsen framgick att föreningen nu har 120 medlemmar, och att ett lotteri har gett föreningen cirka 2.000 kr.

Efter förhandlingarna följde en julfest med tomtebesök som resulterade i gottpåsar till alla närvarande barn. Äldre och yngre dansade och lekte kring julgranen och till kaffet hade Konsum levererat sockerfritt bröd.

Hällungens sommarhem i Bohuslän

För sockersjuka barn i åldern 5—11 år är i år öppet under två perioder
14/6 — 12/7 samt 13/7 — 9/8

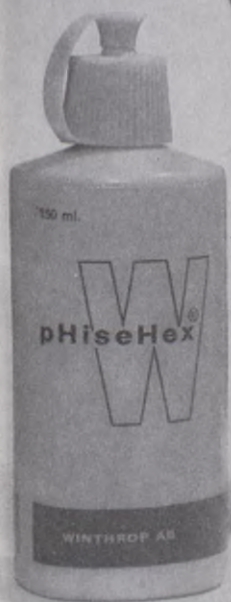
I mån av plats kan barn få delta i båda perioderna. Vistelsen är som regel kostnadsfri då bidrag kan erhållas från stat och kommun samt vissa fonder. För barn bosatta utanför Göteborgs stad och Göteborgs och Bohusläns landstingsområde *erfordras ansvarsförbindelse för kostnaden.*

Läkare: Doc. Sven-Erik Fagerberg.

Ansökningsblanketter och övriga upplysningar kan erhållas av fru Märta Holmberg, Ekedalsgatan 6, Göteborg V. Tel. 12 91 69.

Diabetesföreningen i Göteborg m. o.

friska
rena
torra
fötter
med

pHiseHex
(uttalas fajsehex)

Varför dras med fotsvett, fotinfektioner, fotsvamp m. m. när Ni lätt kan bli kvitt sådana obehag med pHiseHex, ett nytt preparat som verkar lukt borttagande, läkande, lenande och därtill har 40 % högre smutslösande aktivitet än tvål...

pHiseHex är en gräddliknande emulsion som bl. a. innehåller ytspänningsnedsättande entosufon, lanolinkolesteroler och hexaklorofen. Det används bl. a. på sjukhusen för att sterilisera huden före operativa ingrepp. Hundratals kliniska undersökningar i USA och Europa har visat att pHiseHex håller tillbaka hudens bakterieflora i timmar efter tvättningen, vilket innebär att det också är deodoriserande. pHiseHex är ypperligt för sårtvätt, och även effektivt mot finning och oren hy. pHiseHex är lika verksamt i hårt, mjukt, kallt och varmt vatten, t o m i saltvatten.

pHiseHex finns på alla apotek.

WINTHROP AB

BRYGGVÄGEN 7, STOCKHOLM Sv

INSULIN *Vitrum*

Diabetes måste behandlas individuellt, med prövning från fall till fall. Ett av problemen är att välja rätt insulin-sort. Vitrums insulinserie erbjuder ett urval, som täcker behovet i varje enskilt fall. Den omfattar för närvarande

Insulin 40 IE

Insulin 80 IE

Deras effekt inträder inom 1 timme, är maximal 2—3 timmar och avklingar efter 6—8 timmar.

Insulin Special 40 IE

Detta insulin är också snabbverkande. Det är specialrenat och avsett för särskilt insulinkänsliga patienter.

NPH-Insulin 40 IE

Dess effekt inträder inom 1—2 timmar, är maximal 10—12 timmar och avklingar efter 28—30 timmar. NPH-insulin kan blandas i sprutan med vanligt snabbverkande insulin.

Zink-protamin-insulin 40 IE

Effekten inträder efter 4—6 timmar, timmar och avklingar efter

Vitrum började tillverka insulin redan 1922. Den första produktionen har allt sedan dess varit inriktad på att täcka landets behov. Preparatens kvalitet har anpassats till den vetenskapliga utvecklingen. Alla preparat är beredda av rent, kvalitetskontrollerat råmaterial framställt i Vitrums moderna fabriker.

Vitrum

Göteborgs universitetsbibliotek

6000248847